

HỘI KIỂM SOÁT NHIỄM KHUẨN THỪA THIÊN HUẾ
THUA THIEN HUE SOCIETY OF INFECTION CONTROL

KIỂM SOÁT NHIỄM KHUẨN Ở KHOA HỒI SỨC TÍCH CỰC

PGS.TS.BS NGUYỄN VIỆT QUANG

HỘI KIỂM SOÁT NHIỄM KHUẨN THỪA THIÊN HUẾ
THUA THIEN HUE SOCIETY OF INFECTION CONTROL

ĐẶT VẤN ĐỀ

- Bệnh nhân ICU bị suy giảm miễn dịch – là phản ứng không đặc hiệu đối với bệnh hiểm nghèo hoặc là tác dụng phụ của điều trị
- Do đó, họ có nguy cơ **nhiễm trùng bệnh viện** cao hơn
- Nhiều ống thông và đường chuyên xuyên qua bề mặt niêm mạc & tăng nguy cơ **nhiễm trùng nhiễm trùng xâm lấn**
- Do vậy công tác kiểm soát nhiễm khuẩn cần được quan tâm

HỘI KIỂM SOÁT NHIỄM KHUẨN THUA THIÊN HUẾ
THUA THIEN HUE SOCIETY OF INFECTION CONTROL

NHIỄM TRÙNG BỆNH VIỆN

Nhiễm trùng bệnh viện (HAIs) thường gặp ở bệnh nhân ở khoa chăm sóc đặc biệt (ICU) và có liên quan đến việc tăng tỷ lệ mắc bệnh và tử vong. Nhiễm trùng liên quan đến :

- Đường truyền trung tâm
- Nhiễm trùng liên quan đến máy thở
- Nhiễm trùng đường tiết niệu liên quan đến ống thông tiểu
- Nhiễm trùng vết thương sau phẫu thuật
- Nhiễm trùng liên quan đến thiết bị

VI KHUẨN THƯỜNG GẶP

- Staphylococcus aureus
- Enterococcus
- Pseudomonas aeruginosa
- Klebsiella
- E-coli
- Acinetobacter baumannii
- Nấm

NGUYÊN NHÂN

- Khả năng chống nhiễm trùng của bệnh nhân kém
- Các thủ thuật/can thiệp xâm lấn
- Sử dụng kháng sinh không phù hợp
- Vi khuẩn lưu hành kháng thuốc
- Môi trường ô nhiễm

PHƯƠNG THỨC LÂY TRUYỀN

- Thường gặp nhất là:
- Truyền tiếp xúc, đây có thể là trực tiếp hoặc gián tiếp
- Các phương thức khác bao gồm truyền qua giọt nước, truyền qua không khí, phương tiện thông thường như máy thở, v.v.

CÁC YẾU TỐ LÀM DỄ

- Tuổi trên 70
- Sốc
- Chấn thương nặng
- Suy thận cấp
- Hôn mê
- Đã dùng kháng sinh trước đó
- Thở máy
- Thuốc ảnh hưởng đến hệ thống miễn dịch (steroid, hóa trị)
- Đặt ống thông tiêu
- Thời gian nằm ICU kéo dài (>3 ngày).
- Suy dinh dưỡng protein-năng lượng

BIỆN PHÁP

1. Vệ sinh tay

- Bàn tay là phương tiện lây truyền vi sinh vật phổ biến nhất và “vệ sinh tay” là biện pháp hiệu quả nhất để ngăn ngừa lây truyền nhiễm trùng theo chiều ngang giữa bệnh nhân trong bệnh viện và nhân viên y tế
- Nên đeo găng tay vô trùng sau quy trình vệ sinh tay khi chạm vào màng nhầy và vùng da không nguyên vẹn và thực hiện các quy trình vô trùng, ví dụ: Đặt ống thông động mạch, đặt đường chuyển trung tâm, đặt sonde Foley

2. Mặc áo choàng

- Để tránh làm bẩn quần áo và da trong các thủ thuật có khả năng tạo ra máu, dịch cơ thể, chất tiết hoặc chất bài tiết.
- Áo choàng vô trùng chỉ cần thiết cho các thủ thuật vô trùng và đối với các thủ thuật còn lại, áo choàng sạch, không vô trùng là đủ.
- Cởi bỏ áo choàng bị bẩn càng sớm càng tốt, cẩn thận để tránh nhiễm bẩn.

3. Thiết bị chăm sóc bệnh nhân

- Thiết bị đã qua sử dụng bị dính máu, dịch cơ thể, dịch tiết hoặc chất bài tiết phải được xử lý cẩn thận để ngăn ngừa tiếp xúc với da và màng nhầy, nhiễm bẩn quần áo và truyền vi sinh vật sang bệnh nhân khác hoặc môi trường.
- Đảm bảo thiết bị có thể tái sử dụng để chăm sóc bệnh nhân khác được làm sạch và khử trùng thích hợp.
- Ưu tiên các vật dụng sử dụng một lần
- Vật sắc nhọn được loại bỏ đúng cách.

CÁC BỆNH CHỦ YẾU CẦN QUAN TÂM

- 1. VIÊM PHỔI THỞ MÁY
- 2. NHIỄM TRÙNG ĐƯỜNG TIÊU
- 3. NHIỄM TRÙNG ĐƯỜNG CHUYỀN TRUNG TÂM
- 4. NHIỄM TRÙNG VẾT MỒ

VIÊM PHỔI THỞ MÁY

- VAP là bệnh nhiễm trùng phổ biến nhất mắc phải ở ICU.
- VAP theo định nghĩa của CDC là bệnh viêm phổi xảy ra ở bệnh nhân được đặt nội khí quản và thở máy tại thời điểm khởi phát viêm phổi hoặc trong vòng 48 giờ trước khi khởi phát viêm phổi.
- Do vậy nên: Rút ngắn thời gian đặt nội khí quản và thở máy xâm lấn.
- Cân nhắc sử dụng thông khí không xâm lấn.
- Tránh tiếp tục sử dụng thuốc mê càng nhiều càng tốt.

KHẮC PHỤC

- Thúc đẩy vệ sinh răng miệng đầy đủ
- Đảm bảo liều lượng thuốc an thần thích hợp
- Tránh dùng thuốc an thần quá mức.
- Ngừng thở máy xâm lấn cho bệnh nhân càng sớm càng tốt.
- Ngăn chặn việc rút ống nội khí quản ngoài kế hoạch, ví dụ: bệnh nhân tự rút nội khí quản
- Thực hiện hút khí quản đúng cách
- Đặt bệnh nhân được thở máy ở tư thế dốc khoảng 45 độ

NHIỄM TRÙNG ĐƯỜNG TIỂU

- Nhiễm trùng đường tiết niệu (UTI) là loại nhiễm trùng bệnh viện phổ biến nhất, chiếm 40% tổng số ca nhiễm trùng bệnh viện mỗi năm.
- Gần 80% các trường hợp nhiễm trùng này là do dụng cụ hoặc ống thông.
- Giới tính nữ
- Tình trạng sau sinh.
- Tuổi lớn
- Đặt ống thông tiểu sai kỹ thuật
- Nhiễm bẩn trong quá trình đặt ống thông
- Sai sót trong chăm sóc ống thông
- Sử dụng kháng sinh phổ rộng.

KHẮC PHỤC

- Chỉ đặt ống thông khi có chỉ định thích hợp.
- Thực hiện đặt ống thông tiêu vô trùng.
- Duy trì hệ thống thoát nước tiểu khép kín.
- Rút ống thông càng sớm càng tốt.
- Sử dụng kỹ thuật vô trùng nghiêm ngặt
- Duy trì việc chăm sóc ống thông nghiêm ngặt
- Thay túi mới khi cần thiết.
- Lưu ý bệnh nhân kéo căng ống thông.
- Tránh nâng túi nước tiểu cao hơn bàng quang của bệnh nhân.
- Rút ống thông khi không còn cần thiết

ĐƯỜNG CHUYỀN TRUNG TÂM

- Catheter tĩnh mạch trung tâm (CVC) được sử dụng rộng rãi trong y học hiện đại.
- Tuy nhiên, việc đặt ống thông gây ra rủi ro nhiễm trùng và cơ học cho bệnh nhân do các biến chứng có thể gây tử vong.
- Ngày lắp phải được ghi trên tất cả các thiết bị tiếp cận mạch máu.
- Dùng nước rửa chlorhexidine 2% hàng ngày để làm sạch da.
- Sử dụng các biện pháp phòng ngừa hàng rào vô trùng tối đa (mũ, khẩu trang, áo choàng vô trùng và găng tay vô trùng).
- Nghiêm ngặt đề phòng vô trùng khi đặt ống thông.
- Kiểm tra hàng ngày & thay CVC nếu xuất hiện dấu hiệu nhiễm trùng cục bộ.

NHIỄM TRÙNG VẾT MỔ

- Nhiễm trùng vết mổ (SSI) là bệnh nhiễm trùng liên quan đến chăm sóc sức khỏe phổ biến thứ hai.
- Nhiễm trùng vết mổ chiếm từ 14% đến 16% các trường hợp nhiễm trùng bệnh viện.
- Cho kháng sinh dự phòng theo hướng dẫn.
- Không dùng dao cạo để cạo lông ở vùng phẫu thuật.
- Kiểm soát đường huyết ở bệnh nhân dự kiến phẫu thuật tim.
- Kỹ thuật vô trùng nghiêm ngặt khi xử lý vết mổ.
- Giáo dục bệnh nhân và gia đình về vai trò của họ trong việc phòng ngừa SSI.

CÁC QUY ĐỊNH CỤ THỂ

1. KHI VÀO ICU

- Để áo khoác hoặc áo choàng trắng bên ngoài (có thể mang theo hệ thực vật từ bệnh nhân này sang bệnh nhân khác)
- Thay dép
- Nếu bạn định ở lại ICU cả ngày nên mặc trang phục phòng mổ để tránh nhiễm bẩn quần áo

2. KHI TIẾP CẬN BỆNH NHÂN

- Rửa tay kỹ lưỡng
- Nếu xử trí cấp cứu có thể rửa tay bằng dung dịch sát khuẩn hoặc cồn

3. Chọn vị trí đặt Catheter

- Luồn qua da là các catheter trung tâm được sử dụng phổ biến nhất.
- Bất cứ khi nào có thể, và không có chống chỉ định
- Vị trí đường dưới đòn nên được ưu tiên hơn vị trí cổ và đùi

4. Di chuyển giữa các bệnh nhân

- Rửa tay hoặc dùng cồn sát trùng trước khi rời giường
- Không dùng chung thiết bị giữa các bệnh nhân – dụng cụ đo huyết áp và ống nghe riêng biệt cho mỗi giường???
- Không sử dụng ống nghe của riêng bạn vì có thể gây lây nhiễm chéo???

5. Các biện pháp phòng ngừa khác

- Rửa tay trước và sau khi tiếp xúc với tất cả BN và mẫu bệnh phẩm
- Xử lý máu của tất cả bệnh nhân vì có khả năng lây nhiễm
- Đeo găng tay nếu có khả năng tiếp xúc với máu hoặc dịch cơ thể
- Đặt ngay ống tiêm đã sử dụng vào thùng chứa không thấm nước gần đó.
- Không đập nắp lại hoặc thao tác với ống tiêm dưới bất kỳ hình thức nào
- Đeo kính và khẩu trang nếu có khả năng máu hoặc dịch cơ thể bắn ra
- Mặc áo choàng khi dự đoán máu hoặc dịch cơ thể bắn ra
- Xử lý tất cả đồ vải bị dính máu và/hoặc dịch tiết cơ thể vì có khả năng lây nhiễm
- Xử lý tất cả các mẫu xét nghiệm có khả năng lây nhiễm

ĐIỀU DƯỠNG LƯU Ý

- Đối với những trường hợp nhiễm trùng nghiêm trọng hoặc những người bị nhiễm vi sinh vật kháng kháng sinh
- Không vào khi không cần thiết
- Đeo tạp dề
- Rửa tay & đeo găng tay
- Khẩu trang & Áo choàng tùy thuộc vào bản chất của vấn đề
- Tháo tạp dề bảo vệ, v.v. trước khi rời khỏi phòng
- Rửa tay trước khi rời khỏi phòng & sử dụng dung dịch rửa tay khi ra khỏi phòng

THỰC HÀNH KIỂM SOÁT LÂY NHIỄM

- Mỗi phòng đều có bồn rửa & xe đẩy riêng với thiết bị chăm sóc bệnh nhân
- Mũ, khẩu trang, bao giày và găng tay luôn được yêu cầu trong phòng bệnh nhân & phòng tắm
- Găng tay vô trùng cho quy trình chăm sóc vết thương
- Bồn rửa: Làm sạch mỗi ngày một lần bằng nước máy của bồn rửa & bề mặt môi trường bằng dung dịch glutaraldehyde & natri hypochlorite

QUẢN LÝ CHẤT THẢI Y TẾ SINH HỌC

- ĐỊNH NGHĨA Chất thải phát sinh trong quá trình chẩn đoán, xét nghiệm, xử lý, nghiên cứu hoặc sản xuất các sản phẩm sinh học cho người hoặc động vật (WHO)
- Quản lý chất thải là việc thu gom, vận chuyển, xử lý hoặc tiêu hủy, quản lý và giám sát chất thải

MỤC ĐÍCH CỦA XỬ LÝ RÁC THẢI

- Nhằm giảm thiểu tính nguy hại của rác thải.
- Giảm thể tích chất thải
- Để ngăn chặn việc sử dụng sai mục đích hoặc lạm dụng chất thải
- Đảm bảo an toàn vệ sinh lao động.
- Xét về mặt thẩm mỹ.

VAI TRÒ CỦA CÁN BỘ KIỂM SOÁT NHIỄM KHUẨN

- Đi thăm tất cả các khoa & đơn vị có nguy cơ cao.
- Kiểm tra sổ đăng ký và hồ sơ của người giám sát điều dưỡng để phát hiện các trường hợp nghi ngờ nhiễm trùng.
- Lấy mẫu từ các khu vực khác nhau của bệnh viện và gửi đến phòng thí nghiệm

KHÓ KHĂN

- Thiếu nhân viên
- Khối lượng công việc của bệnh nhân cao hơn
- Bồn rửa ít / nhân viên

CÁC BIỆN PHÁP KHÁC

- Làm việc với ban quản lý bệnh viện để có tỷ lệ bệnh nhân và y tá tốt hơn trong ICU.
- Chính sách kiểm soát luồng giao thông ra vào đơn vị nhằm giảm thiểu các nguồn ô nhiễm từ khách, nhân viên và thiết bị.
- Chính sách xử lý rác thải và vật sắc nhọn.
- Giáo dục và đào tạo nhân viên ICU về phòng ngừa nhiễm trùng bệnh viện.
- Các phác đồ ICU để phòng ngừa nhiễm trùng bệnh viện.
- Kiểm tra, giám sát tình hình lây nhiễm và thực hành kiểm soát lây nhiễm.
- Đội kiểm soát nhiễm khuẩn (tiếp cận đa ngành)
- Tiêm chủng cho nhân viên y tế.

KẾT LUẬN

- Chúng ta cần hiểu rằng kiểm soát nhiễm khuẩn, phòng ngừa tiêu chuẩn, quản lý chất thải bệnh viện là những vấn đề rất được quan tâm.
- Khoa học sức tăng cường nên có quy định rất chặt chẽ về kiểm soát nhiễm khuẩn
- Yếu tố con người quan trọng hơn công nghệ.
- Đội ngũ nhân viên năng động, được đào tạo bài bản có thể thực sự làm nên điều kỳ diệu.
- Tuân thủ nghiêm ngặt các quy trình kiểm soát lây nhiễm đơn giản sẽ giúp ích rất nhiều trong việc kiểm soát lây nhiễm.

XIN CHÂN THÀNH CẢM ƠN !

